

12 RÖPIRAT.

Budapest 1886. február

VI. évfolyam

V. füzet.

Szervezzük a mérsékelt ellenzéki országos antiszemita pártot!

Az országgyűlési mérsékelt ellenzéki antiszemita párt f. é. január végén beható tanácskozásokat tartott a mérsékelt ellenzéki antiszemita pártnak országos szervezése tárgyában, s megállapodás történt egyebek közt abban is, hogy a f. é. tavasszal egy *bizalmas* pártkonferencia fog összehívni Budapestre, a melyen a fővárosból és a vidékről azon *nem-képviselő* elvbarátok is részt veendek, a kik ez iránti óhajukat a párt központi bizottságával közlik.

A képviselőháznak jelenlegi 2-ik ülészaka, a kiegyezési tárgyalások miatt előreláthatólag júniusba is benyúlván, a konferencia időpontjának megállapítására nézve meglehetősen nagy latitudo-ünk van.

Előleges tájékoztató-szerzés céljából tehát pártunk híveit, különösen pedig azokat, a kik a jövő évi általános képviselőválasztásoknál *mérsékelt ellenzéki antiszemita párti* programmal képviselőjelöltekül szándékoznak fellépni, – ez úton, előre is felkérjük arra, hogy e füzetek szerkesztőjét mielőbb értesíteni szíveskedjenek a konferencián való megjelenési szándékukról, s arról, mely időpontot tartanak legalkalmasabbnak e konferencia megtartására,

Nekünk, a közjogi kiegyezés alapján álló mérsékelt ellenzéki antiszemita pártnak, mielőtt a képviselőház jelen ülészaka véget érne, – okvetlenül szervezve kell lennünk, hogy aztán a nyári szünidőt, a konferencián kijelölt alkalmas pontokon leendő vidéki szervezkedés eszközzésére fordíthassuk.

Az e tárgyban történendő levelezések, a párt belügyét érdeklő *bizalmas* jellegű levelezések levén, – természetesen hírlapi közlés tárgyát nem fogják képezni.

Fogjunk tehát a munkába!

Regále-váltság.

A pénzpiaczon ez új vendég jelentkezett különféle combinationokkal; – a birtokosnál, főleg az eladósodottnál kellemes benyomást tesz egy kis új pénzmagra való kilátás; – de alig hiszszük, hogy a regále-jog zsidó bérlőire kedvező benyomást tenne a váltság törvény keresztülvitele!

Az italmérési jog bérletét eddig a zsidóság monopolizálta országszerte; nem azért mintha más ember nem találkozott volna e kereseti forrással, de az italmérést nem bírhatta más becsületes ember azért, és nem ígérhetett érte annyit, mint a zsidóság, mert a zsidóság a regále-jog hasznóvételét mindenféle aljas keresettel kötötte össze, mi által ez neki természetesen többet ért.

Sehol sem grasszál erősebben ez a zsidóság a regále-jog hasznóvételével, mint Felső-Magyarországban, a lengyel határszél mentében. Ott első sorban kapja hazánk ezerszámra azon szép típusát a lengyel zsidónak, mely hosszú kaftánja, göndör balzachlija és nagy gazsága által kimagasodik a többi közül, – ezekkel a concurrentia lehetetlen!

Mikor ez a zsidóság egy korcsma bérletére kivetette hálóját, nem kímél ígéretet, hanem a becsén túl is ígér; ha azután a kiszemelt bérletet és lassankint a körülötte lévőket is ekképen megszerezte, és a kereszténységet onnan kiszorította, ő kezdi a monopóliumot, és kétszeresen veszi meg a többletet mint eleinte ígért; – megveszi először is a szegény paraszton, kinek rózsa, hamisított pálinkát ad hitelbe dupla kréta számítás mellett, de megveszi a birtokoson is akképen, hogy diszcreditálja a korcsmát, és nem ereszt be többé keresztényt a bérletbe, melyben jövőre csak az uralkodhatik, kit a rabbi erre kijelöl; az ilyféle rabbi-parancsnak az orthodoxok közt senki sem mer ellentmondani; így azután az árendás zsidó szabja meg concurrentia hiányán a korcsma bérletét, melylyel a birtokosnak nolens-volens megelégednie kell.

Tudok esetet Zemplén megye egyik határszéli városában, hol a közbirtokosság áldozattal is kész volt keresztény embernek a korcsma bérletét átadni, s midőn csakugyan sikerült egy német sógort erre fogni, ez rövid idő múlva a bérlet alól magát fölmentetni kérte, mert a zsidóság a *lábás jószágát megmérgezte*, és a hol lehetett, ártott neki; – így üldözik ki ott a keresztény vállalkozót. – Most a bérlet ismét zsidó kézen van. Tudok ugyanott esetet, hogy egy birtokosnak majorját *kétszer gyújtotta föl a zsidóság azért, mert zsidónak nem akarta bérbe adni birtokát*; – ilyen zsidóság közt nehéz azután becsületes embernek boldogulni!

A kérdés most az, hogy, ha már a regále-jog gazdát cserél, és az eddigi birtokos kezéből a község birtokába megy át, fog-e ebből a községekre haszon háromolni? Úgy hisszük, hogy igen. – Ismeretes dolog, hogy az ily váltságoknál a váltsági díj igen mérsékelt szokott lenni; de biztosak lehetünk abban is, hogy miután a község mint birtokos jobban képes a most divatozó és a jogot károsító italmérési visszaélésekre és titkos kimérésre felügyelni mint egyes birtokos, sőt ebben az egész község minden egyes polgára is mint érdekelt a legtermészetesb ellenőre a kimérésnek, ez által az italmérési jog értékében csak emelkedni és a község mint új birtokos csak nyerni fog a váltság által. – A másik kérdés az – és ez a fontosabb, – hogy a községek hogyan fogják a regále jogot gyakorolni?

Vagy a házi kezelés, vagy a bérlet lehetséges, – az első eset a legkritkább esetben fog alkalmaztatni, – a kérdés tehát csakis a bérlet körül foroghat.

Ha a községek annyi erkölcsi erővel bírnak, mint alkalmam volt Felső-Magyarország néhány németajkú községében tapasztalni, hol a kereskedés és a korcsma kizárólag keresztény kezekben van, akkor nem kell tartani azon szervezett népmételyező visszaélésektől, milyenekkel jelenleg a felső-magyarországi zsidóság a szegény népet testileg-lelkileg tönkre teszi; hanem meg lehetünk győződve, hogy az ily községek a regále-váltság által biztosan nyerni és az egész község lakossága gyarapodni fog. – De ha a községek előjárói, föl nem fogva saját hasznukat, továbbá is a zsidópálinka bálványának fognak áldozni és a bérletet zsidó kézbe fogják adni: akkor a regálejog-váltság haszontalan gazdacseré volt, mely nemhogy használna az államnak és községeknek, hanem pusztulása lesz oly kiskorú községeknek, melyeknek hatalmas ura az Iczig pálinkája!

Videant consules.

Sztropkói.

Izrael jubileuma.

Sok üdvös eszme villant meg már az antiszemizmus zászlaja alatt harcolók agyában és szellőztetett e szent ügyet szolgáló sajtó hasábjain arra nézve, miként lehetne az ország népét a rajta élősködő parazita fajtól megszabadítani; mert hát ma-holnap oda jutunk, hogy Jókai szerint a nemzet egyik része harczképtelenné lett, a másik része vakarózik. De miután a zsidófajt ez ideig nem sikerült az országot aláaknázó munkájában feltartóztatni, újabb, meg hathatósabb eszközökről kell gondoskodnunk, melyek segítségével végre sikerülend elérni ama célt, mely szemünk előtt lebeg.

Azt vetik szemünkre, hogy mi antiszemiták az emberevő vadakhoz hasonlólag, a zsidók húsára éhezünk és szeretnők őket nyáron megsütni. Pedig ők oly ártatlanok, mint a ma született bárány! Elmondják, hogy mi zavarjuk meg a vizet a bárány előtt, és mégis mi kiáltunk, hogy ő zavarja meg azt, hogy, mint a mesebeli farkas, beleköthessünk. No, én meg a mondója vagyok, hogy nem képzelek oly vad embert, kinek el nem menne az étvágya az emberhústól, ha a zsidófaj piszkos, bűdös voltát megismerte. A farkasról meg a bárányról szóló mese pedig épen reájuk alkalmazható.

Hogy tehát egyszer mindenkorra véget vessünk azon gyanúsításnak, mintha mi keresztény létünkre a felebaráti szeretetről megfélekedtünk volna, midőn zászlónkra az antiszemitizmus dicső jelszavát írtuk, oly javaslattal állok elő a zsidófaj ártatlanná tételére, mely Mózes törvénykönyvébe van iktatva és Jehova által szentesítve, mely ellen a legjámborabb filoszemita sem tiltakozhatik.

Valahányszor hallom vagy olvasom, hogy itt meg ott egy-egy igazi vagy talmi nagyság jubilál, mindannyiszor eszembe jut az Úr ama törvénye, mely a zsidónépet a jubilálásra kötelezte; melyet ők jónak láttak meg nem tartani, mivel az a talmud-morál gescheftelő és rebacholó szellemével ellenkezik.

Ugyanis mindenki, ki az ó-szövetségben csak némi jártassággal bír, tudni fogja, hogy Mózes az Úr parancsára különböző jubileumi időszakokat rendelt, melyeknek az volt a céljuk, hogy a zsidónép kalmár szellemét fékezze és lelkét Istenhez emelje.

Mózes III könyvének 25-ik fejezete ekként kezdődik: És szóla az Úr Mózesnek Sinai negyén mondván és aztán a 3. és 4. versben így folytatja: „Hat esztendeig vesd be a földet és hat esztendeig mesd meg szőlődöt és szedd annak termését; a hetedik esztendőben pedig a földnek, az Úr nyugalmának szombata legyen; a földet be ne vesd és a szőlőt meg ne mesd.” És a következő versben megtiltja nekik, hogy ne szedjék föl a föld gyümölcsét, melyet az magától hozott.

Ezen törvény, a mily szépen jellemzi a zsidófajt, épp oly jótékony hatással bírma a ker. népre, ha ismét életbeléptetnének.

Kérdem azért a zsidóbölcsék és farizeusoktól, hogy mi joggal törölték ki vallásos törvénykönyvükből, illetőleg a praxisból ezen törvényt? Miért nem tetszik az Úr eme nyílt törvényét megtartani? Avagy önök, spekulációból élő zsidók, az ó-szövetség csak azon törvényeit tartják meg, melyek faji romlottságuknak hízelegnek, tápot adnak kapzsiságuknak és a haszonlesésnek, vagy melyek szítják keblökben a gyűlöletet a keresztények ellen, vagyis mint önök mondani szokták, a „gójok” ellen?

Nem volna-e czélszerű a zsidófajt eme törvények megtartására szorítani? Hisz ezek is éppen úgy a számukra készültek, mint a többiek. És ha nekik úgy tetszik magukat Izraelitáknak nevezni és némely ószövetségi törvények és szertartások által a kereszténységtől elszigetelni, vele ellentétbe helyezni, miért nem tartják meg az Úr ama törvényeit is, melyek a keresztények javára szolgálnának?

Mily nagy haszon származnék abból a ker. társadalomra, ha a mi zsidaink megtartanák a?; Úr ama törvényeit, melyek rendelik, hogy minden hetedik esztendőben jubiláljanak, vagyis a munkától, jobban mondván, a csalástól, – mert ez az ő egyedüli munkájuk, – tartózkodjanak.

Mily boldog volna népünk, ha a zsidóság családja minden hetedik esztendőben szünetelne! Nagy dolog volna az, ha a zsidóság egy egész esztendőig ártalmatlanná tétetnék! Mert ha meggondoljuk, hogy Magyarországon legalább is 600,000 zsidó gyakorolja a család mesterségét, és naponként minden zsidó legalább is 2 frtnyi csalást követ el, akkor naponként 1,200,000 forintot lopnak ki a magyar nép zsebéből, és egy egész éven át vagyis 365 nap alatt 438,000,000 frtot csálnak. Ha tehát a zsidók minden hetedik esztendőben a munkától, illetőleg a csalástól tartózkodnának, a mint azt Mózes törvénye rendeli, akkor minden hetedik esztendőben 438 millió forint maradna meg a keresztény nép zsebében. Hogy ezen számításom még meg sem közelíti a valót, azt belátják mindazok, kik a zsidóság messzeterjedő családait ismerik. Mert hát nagyon gyakran történik, hogy egy-egy zsidó egy nap alatt 20–30 sőt 100,000 frtnyi csalást követ el!

Hozzájárul ama körülmény is, hogy a mennyiben a zsidóság minden hetedik esztendőben pihenne, tartózkodnék a munkától, minden munkát a keresztények végeznének, s kétszer-ötször annyit keresnének, mint más esztendőkben, midőn a zsidó rafinéria és alávalóság concurrentiát csinál a kereszténység szigorú törvényeihez kötött népnek. Mily boldog aera virradna fel már ekként is a ker. népre!

Nem is értem én azt, hogy miként emanczipálhatták magukat a zsidók Mózes eme törvénye alól, holott más dolgokban, melyek pedig lényegtelenek, minő p. o. a disznóhústól való tartózkodás, oly szívesen ragaszkodnak a törvény betűjéhez.

De van Mózesnek még más, reánk nézve sokkal fontosabb törvénye, mely rendeli, hogy a zsidónép minden 50-ik esztendőben jubiláris esztendőt üljön és ne csak a munkától vagyis csalástól óvakodjék, hanem mindazt, a mit másoktól megvett, adja vissza minden kárpótlás nélkül. Ezek Mózes szavai: „És szenteld meg az ötvenedik esztendőt, és nevezd földed minden lakója szabadulásának; mert az örvendetes óv az. Ekkor minden ember jusson birtokához, és kiki térjen vissza előbbi családjához.” (Móz. III. könyve 25. fejt. 10 v.)

Mily nagyszerű eszme rejlik Mózes eme törvényében! E törvény által meg volna törve a zsidófaj leküzdhetetlen bírvágya, családi viselkedete. E törvény folytonosan így kiáltana az arany borjut imádó zsidóságnak: „Ne csalj, ne uzsoráskodjál, ne kösd magadat a kincsekhez, mert az 50-ik esztendőben mindent vissza kell adni előbbi tulajdonosának.”

És ha ezen törvényre szükség volt az ószövetségben, midőn egymást csalták a zsidók: mennyivel inkább szükség volna e törvényre most, midőn a keresztényeket, szerintök „gójok”-at fosztogatják. Akkor még akadhattak olyanok, kik bűnnek tartották a csalást nemzetbelieikkel szemközt; de most, bátran merem állítani, egyetlen egy zsidó sincs, ki bűnnek tartaná az uzsorát, a csalást a keresztényekkel szemben.

Aztán meg nem is panaszkodhatnának a zsidók, mintha mi igazságtalan törvényeket hoznánk ellenük; mert hát azt mondhatnók nekik, ha zsidók akartok maradni, tartsátok meg a Jehova által számotokra hozott törvényeket. Hol van kormány, mely ezen törvények életbeléptetését elrendelné? A mostani bizonynyal nem az!

Pedig mily jó volna ez a középnemességre, az úgynevezett gentryre,

mely pusztuló félben van. Már pedig ez osztályra a nemzetnek nagy volna a szüksége.

Már-már az egész országban kivesző félben van a középnemesség! vagyona a zsidók kezében. És ha itt-ott vannak egyes családok, melyek az ősi birtok egy részét megtartották, azt nem annak kell tulajdonítani, mintha ezek nagyobb ellentállási erőt fejtettek volna ki az emberi filoxerával szemben, hanem inkább ama nepotismusnak, mely nálunk még most is a megyéknél és más hivatalok osztogatásánál dívik.

Én tehát e lapok hasábjain azon indítvánnyal bátorkodom fellépni: hasson oda a parlamenti antiszemitizmus közege, hogy a 7-ik és 50-ik évi jubileum a zsidókra nézve törvényerőre emeltessék, a mint az Mózes III. könyve 25. fejezetében foglaltatik. Mert ha az Isten már az őszö-vetségeknek szükségeseeknek tartotta eme törvényeket a zsidókra nézve, nehogy a hatalmasabbak a gyöngébbeket teljesen elnyomják; mennyivel inkább volna szükség rá most, midőn mi magyarok saját hazánkban máris gyöngébbek vagyunk Izrael fiainál.

Én azon elvből indulva ki: „Salus reipublicae suprema lex esto”, szigorúbb rendszabályokhoz is mernék nyúlni a zsidókkal szemben; hanem, ha már a mi kormányunk oly gyáva, hogy a nyúltól is megijedne: akkor tegye meg legalább azt meg, a mire a zsidók amúgy is lelkiismeretben kötelezvék. Ez ellen még a legultrább humanizmus sem szállhatna síkra; és a zsidóságnak sem volna oka a kormány ellen panaszkodni, mert hisz azt mondhatná nekik, hogy kedves Mózesok akarta azt így.

Ne jubiláljon tehát mindig a gój és a zsidó húzzon belőle rebachot; hanem jubiláljon már egyszer a zsidóság is és a keresztények húzzanak belőle hasznót.

Ha e törvény életbelépne, akkor Csanády bátyánk is visszaülhetne ősi birtokába, et post illum, longus idem potentium ordo. Sequens.

Komlóssy Ferencz beszéde.

(A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter költségvetésének tárgyalása alkalmával, a január 28-ki képviselőházi ülésben)

T. képviselőház! Felszólalásomat indokolhatja azon körülmény, hogy a földművelési érdekekről egy évben úgyszólván csak egyszer lehet itt a t. házban érdemlegesen beszélni; másrészt indokolhatja azon körülmény, hogy az antiszemitizmus szorososan összefügg a földművelő osztály érdekeinek megvédésével, és mert mint pap és mint kisgazda szintén előszeretettel foglalkozom ezen kérdéssel; bárcsak foglalkoznék ezen kérdéssel komolyan a t. képviselőház is, különösen pedig a háznak túlsó oldala. Attól tartok ugyanis, hogy jöllehet e baj konstátálva van, minden újság „gazdasági válságról” beszél, mégis gazdaközönségünk bajait nem fogja orvosolni a t. képviselőház, amint nem orvosolta ez ideig, és a földműves osztály várhatja szerencséjét akár a nap, akár a holdtól, vagy más planétától, de ne várja ezen t. képviselőháztól. (Halljuk!)

A hirlapok beszélnek mindenről kimerítően; beszélnek a szabadelvűségről, clericalismusról; figyelemmel kísérik a törvényszéki rovatokat, érdekesen adják elő az eseteket; de röviden emlékeznek meg azokról a bajokról, melyek a földművelő osztályt érik, röviden végeznek a bukott

nagy és kisföldbirtokosok osztályával, pedig be érdekes rovat volna az, mely minden bukott gazdának sorsát, történetét híven adná elő! Hadd okulna rajta a második és harmadik. De ezt nem tehetik a hírlapírók, mert nem engedi meg a zsidó.

Rá kell mutatni t. ház a sebekre, a melyek gazdaközönségünkél az általános elszegényedést, a betegséget okozzák. Le kell számolni t. képviselőház, a zsidósággal, mely e bajoknak oka, kútfeje. E tényezőnek, a zsidóságnak mellőzésével lehet beszélni érdekesen, ideális alapon, de nem lehet beszélni reális alapon, és a vita csak meddő lehet, a mint meddő volt az általános költségvetési vita, úgyszintén a nemzetiségi kérdés színrehozatala, mert Grünwald és Helfi t. képviselőtársaim igen érdekesen beszéltek ugyan, de miután nem tudtak e kérdésnél a baj igazi okára, a zsidóságra mutatni, nem is tudták megoldani a gordiusi csomót.

A magyar társadalomnak, t. ház, nincs ereje, mert nincs vagyona; s ezen körülmény a megölője a társadalmi mozgalmaknak. Ugyanis mit látunk? Látjuk azt, hogy a mi társadalmunknak háromnegyed része azon elemekből áll, a kiknek a megélhetés nehézségével kell küzdeni, egynegyed része pedig csökönyös vagy közönyös emberekből, többnyire zsidókból, kik a keresztény társadalommal nem igen törődnek, sőt örülnek, ha az tönkre megy, hisz ők konferálják hozzá a legtöbb okot, tehát legfőlegb örülhetnek a keresztény társadalom tönkre menésének.

Az általános elszegényedés oka az ön véleményem szerint első sorban az, hogy a földműves osztálynak nincs hitele, és így nem kaphat olcsó kölcsönt, és vice versa a zsidónak nagy a hitele, és miután olcsó pénzhez jut, a földművesnek adja, de csak sokkal nagyobb kamatra, mint a földműves osztálynak sikerülhetne pénzhez jutni, ha hitele volna. A takarékpénztárak igen drága pénzt adnak, mit könnyű felfogni, ha meggondoljuk, hogy míg a földbirtok utáni jövedelmet lehet 3-4 százalékra számítani, a takarékpénztáraknál rendszerint 8-9 százalékra megy, s ennél is drágábban adják, (Ugy van balfelől.)

És e pontnál felhívom a t. miniszter úr figyelmét, gondoskodjék egyrészt arról, hogy a takarékpénztári intézmény államosíttassék, és ne engedjük, hogy egyesek a magas dividendákon osztozkodjanak. Úgy hiszem, ráférne magára az államra ez a dividenda. Más részről felhívom a miniszter úr figyelmét arra, gondoskodjék azon a tavalyi budgetvita alkalmával Károlyi Sándor gr. által ajánlott kerületi pénztárákról. Ha á t. miniszter úr ilyeneket felállítana, a nép bizonyára olcsó pénzhez juthatna, mert akkor nem kellene dividendára számítani; hanem egyszerűen arra, hogy kifussa a regie.

Elszegényedésünk másik oka, valamint annak is, hogy gazdasági válság fenyegeti hazánkat az, hogy a zsidó dominálja a gabnapiaczoikat, ő szabja meg az árakat, s felhasználva a népek sanyarú helyzetét, különösen az adóbehajtás alkalmával potom áron kényszeríti arra, hogy gabonáját eladja. (Úgy van! a baloldal némely padjain.) Hogy ez így van, t. ház, azt a magam példájával illusztrálhatom, mert mikor gabnámat a párkányi vásáron, a mely piacot a zsidók dominálják – felajánlottam, azt felelte a zsidó, hogy adjam el gabonámat Istóczynak; (Derültség) de mikor látta, hogy nem szorulok pénzre és várhatok, egy hó múlva maga jött el és kórt, hogy adjam el gabonámat.

Ezt azért hozom fel, hogy illusztráljam, hogy ha a gazdaközönség

nem volna megszorulva és olcsó kölcsönhöz jutna, nem dominálhatná a zsidó a gabnapiacot s nem tehetné tönkre a népet

A harmadik ok, t. ház, a mi az elszegényedést okozza, az, hogy az igazságszolgáltatás kedvez a zsidóknak. Hogyha a zsidó megkárosítja a földmívest, rendszerint a törvény annak kedvez, vagy ha nem kedvez neki a törvény, akkor ő hamar leszámol a büntetéssel, a mely őt éri, vagyis magyarán mondva, csakhamar kiheveri, de a mi népünk ez által nincs kárpótolva. Nem engedi viszont, hogy a törvény kedvezzen a népnek. És itt rámutatok egy körülményre, t. ház, azon körülményre, hogy pl. a bortermelő vidékeken szintén a zsidó dominálja a piacot és nem engedi, hogy az illető földmíves az ő borán túladhasson a törvény által neki nyújtott kedvezményes utakon és módokon. Hivatkozom a magam (Halljuk!) községére, t. ház, a hol a zsidó dominálván a korcsmát és a regálé bérlet az ő kezében lévén, nem engedi, hogy a szőlőműves az ő borát butellázás útján adhassa el; kifogásokat talál, bepereli a polgárt, a ki megkísérli a butellázást és ennek következtében rendszerint pénzbírság éri az illetőt, úgy, hogy elmegy a kedve ezen kereseti ágtól is, illetőleg attól, hogy ő a törvény által nyújtott kedvezményt felhasználhassa, elhagyja a butellázást ép azért, mert a törvény rendszerint a zsidónak kedvez és annak a pártját fogja, nem pedig a keresztény népnek. (Úgy van! balfelől.)

A kormány nagyon keveset törődik a földmívelő osztály érdekeivel, pedig ha valamely osztályra, épp erre férne rá a nagyobb gondoskodás. Igaz, t. ház, hogy mindenféle elemi csapások sokat konferáltak ahhoz, hogy földmíves népünk tönkre ment, de legjobban konferált az elszegényedéshez egyes lelketlen fiskálisok után különösen a zsidó, a ki még azt is, a mi megmaradt, szépen a maga céljaira használta fel, szép szelivel hozzá tudott jutni a megmaradt földbirtokhoz.

És itt felvetem azt a kérdést, hogyan lehetséges az, hogy a mi szorgalmas, munkás, józan, jóra való földmíves népünk nem tud boldogulni, örökké válsággal küzd, míg a zsidó, a ki semmi téren sem produktív, gazdagodik és a tőke felett uralkodik.

Én t. ház, nem teszek szemrehányást ezúttal a t. kormánynak, hogy a földmívelési tárca tárgyalásánál előadóképen ugyanazon személy szerepel, a ki tavaly, hanem kibékülök ezen körülménnyel is, csak arra kérem a t. előadó urat, magyarázza meg azt a körülményt, vagy világosítsa fel a felől, hogy a produktív munkás keresztény nép miért nem tud zöld ágra vergődni, míg a zsidó, a ki nem produktív, könnyű szerrel jut gazdagsághoz, birtokhoz, ennek titkát árulja el az előadó úr.

Teljesen megnyugszom a t. előadó úr válaszában, ha pl. Budapesten csak egy kis házat mutathat fel, a melyet zsidó saját kezével épített, megelégszem, ha felmutathat egy véka gabnát, a melyet zsidó produkált szántás, vetés, aratás útján saját izzadságával, ha egy kabátot mutat bár nekem, a melyet szintén zsidók produkáltak, még pedig az östermeléstől kezdve az iparig. Tudom, hogy ezt nem képes kimutatni. és így be van bizonyítva az, hogy a zsidó szellem épen nem produktív. (Úgy van! balfelől)

Engem t. ház leginkább a felsővidéki gazdasági viszonyok érdekelnek, a hol a földmívelő osztály úgyszólván már a koldusbotra van kárhizatva. Röviden kell jeleznem azt, hogy a földmíves osztálynak elsze-

gényedésére különösen két körülmény volt irányadó. Az egyik az, hogy az alkotmányos aera elején a gazdasági gépek behozatala, alkalmazása megfosztották a felsővidéki földműves népet attól, hogy mint cséplők, aratók az alföldön jelentkezzenek, és ott kenyérkereseti módhoz juthassanak. A másik körülmény, mely szintén konferált a felsővidéki földműves nép elszegényedéséhez, az, hogy a vámszerződés folytán eltiltatott a Felsővidékeken termelt vas-, fa- vagy üvegipar egyes produktumainak Magyarország egyes vidékein való darusításától. Ezen két kedvező körülményről – mint mondám – elűtetett a felsővidéki földművelő nép. De hát éppen ekkor lett volna hivatva a kormány, hogy gondoskodjék arról, hogy ezen elduguló keresetforrások helyett újakat nyisson, és ha egyebet nem, ezen földműves osztálynak kenyérkereseti módot adjon, mert a szegény tót nép megszerzi magának a kenyeret, ha csak a t. kormány kijelöli a munkát számára. De a kormány ezt nem tette.

Az ipar és kereskedelem székhelyévé kezdett fejlődni a felsővidék, amivé Magyarország államháztartásában az alföld mellé már a természet is rendelte. De miután a kormány nem gondoskodott ezen felsővidéki szegény földművelő osztályról, történt az, hogy mióta megnyitlak a zsilipek Galiczia felől, a zsidóság elárasztotta felső Magyarországot, annak népe pedig vándorbotot fogott és elment, elköltözött Amerikába. Megcsökkenvén a felsővidéki földműves osztály az ő keresetforrásában, egyúttal ellenséges állást foglalt el a magyar kormányval szemben, ellenséges állást azon kormányzattal, melyet szemében a zsidó gazdaság képvisel, mert azt látja a felvidéki nép, hogy a zsidó mindenütt boldogul, annak van igaza mindenben, azt látja, hogy a zsidó a hivatalnoki karral kezert fogva közreműködik a földművelő nép tönkretételére. (Úgy van! a bal és szélső baloldal némely padjain.) Azelőtt azt látta a földműves, hogy a szolgabíró kijött a helyszínére s rövid utón elintézte a port, most pedig ez nem úgy van, s ha igazságot keres a legkisebb perében is, a formát kell ismernie, bélyegre, pénzre van szüksége. De a szegény embernek nincs pénze bélyegre, a formához sem ért, a zsidónak pénze is van, a formát is érti s így aztán a szegény népet még utolsó ingéből is kivetkőzteti. (Úgy van! a baloldal és szélső baloldal némely padjain.) A magyar állameszme érdekében más társadalmi s más gazdasági politikára van szüksége a felvidéknek. Nem abban áll a tapintat, t. ház, hogy a miniszterek olyan hivatalnoki kart küldjenek a felvidékre, melylyel a tót nép nem érintkezhetik, mert az illető közeg a nép nyelvét nem érti, hanem ellenkezőleg, hogy igazságszerető hivatalnokok küldessenek oda, kik egyúttal a nép nyelvét értik, akkor nem történnek olyan esetek, milyenek az én kerületemben is történtek s melyek e költségvítával kapcsolatban állanak (Halljuk! Halljuk!) Jgy történhetett a többek között, hogy Verbón, kerületem központján, nyolcz óv óta vezet egy mérnök a tagosítási ügyeket s még mindig nem fejezte be, pedig már többször felszólítatott, pénzbüntetésre Ítéltetett, hogy végezze be a munkálatot s adjja be a felvételt, de hát nem teszi, hanem kikivág egy darab földet a szomszédéből, azt átadja a másiknak, s így sine fine commassál. Ennek okát állítólag ott kell keresni, hogy egy törvényszéki bíró van a játékban, ki mint verbói földbirtokos érdekelt ez ügyben, s azért húzódik a tagosítás.

A másik körülmény t. ház az, hogy az iparos osztályt sem védi

meg a törvény az igazság természete szerint. A szakminiszternek megengedi a törvény, hogy a gyárak felállítására kedvezményt adjon, s hogy az ilyen kezdeményezőket e törekvésökben az alantas közegek, a szolgabírák? Nem engedik sok helyt, hogy új gyárak létesüljenek, különösen olyan egyénnél, a ki nem kormánypárti, hanem ellenzéki s a mi több, még antiszemita. Erre is volt egy esetem (Halljuk! Halljuk!), midőn egy választópolgártársamnak nem adta meg az engedélyt a szolgabíró, sőt az illető polgár többszöri felszólítására sem tartotta érdemesnek, hogy a helyszínére kijöjjön s az ügyet megvizsgálja. Igaz, hogy a szakminisztérium orvosolta a bajt, de a végzés megrekedt. Nyitrán a megyei hivatalban, mely nem engedte, hogy kézbesítségé a végzés, hanem apellált ellene a minisztériumhoz, ime így állanak a viszonyok a felvidéken. A kormány nem hogy támogatná az iparos és földműves osztály érdekeit, hanem inkább elnyomja, és e nyomásnak köszönhető leginkább, hogy a felvidék nem bír megbarátkozni a jelenlegi kormányzással és ellenséges indulattal váu iránta, különösen azért, mert a kormány képviselőit a zsidókban látja, a kikkel az állam hivatalos közegei minden alkalommal érintkezni, választások alatt pedig ölelkezni szoktak.

T. ház! Nagyon csodálkozom, hogy a képviselőházban még a földművelési tárca költségvetése sem bír érdekeltiséget kelteni, hogy annyi képviselő közül, kiknek többsége a nép bizalma folytán jutott ide, csak oly kevesen tudnak érdeklődni a földművelők sorsa iránt, és hogy különösen a kormánypárt részéről többen nem szólalnak föl e kérdésnél. Már pedig a földművelő nép, a parasztgazda különösen megérdemli, hogy vele foglalkozzunk. Mirabeau azt mondja, hogy egy kultúrnép hasonló az élő fához, melynek törzsét a nép, ágait a kultúrtörekvések képezik. Én pedig hozzáteszem, a mit Mirabeau nem mondott, hogy e fán az élősdi növényt a zsidóság képezi.

Elnök: Kérem a képviselő urat, vegye figyelembe, hogy Magyarország 600,000 polgárát sérti meg, azt pedig a magyar parlamentben túrni nem lehet. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Figyelmeztetem tehát a képviselő urat, tessék más hangon beszólni, ha azt akarja, hogy a ház meghallgassa. Azt a felosztást pedig keresztény és nem keresztény osztályra, melyet a magyar társadalom nem ismer, itt ne hangoztassa. (Helyeslés.)

Komlóssy Ferencé: Miután a házszabályok nem engedik meg, hogy az elnök szavaira feleljek, nem felelek, de nem azért teszem, mintha nem tudnék rá kádenciát mondani. (Helyeslés balfelől.)

Én abból a tételből indultam ki, hogy első sorban a földművelési osztály érdekeit kell támogatni. Erre kötelezve vagyunk mint népképviselők. De sokan nem teszik. Miért nem? Mert a liberális autonómia örül a parasztgazda bukásának, örül, mert nem lát benne egyebet, mint a középkor egyik maradványát s a racionális gondolkodás akadályát s e tekintetben rendszerint Angliára hivatkoznak. Nem akarok az angol viszonyok ecsetelésébe bocsátkozni, csak egyszerűen konstátálom, hogy ott is szomorúak az agrárius viszonyok, és hogy ott tervben is van már a földbirtok államosítása; de tovább megyek s kijelentem, hogy ott, hol az őstermelők pusztulnak, ott beáll rendszeren a szociális válság. Magyarországon pedig pusztul a földbirtok. Tudjuk, hogy tavaly 20 ezer birtok cserélt urat. Ennek következtében szaporodik a proletár és Magyaror-

szagban is a szocziális kérdés kezd akuttá válni és gyors elintézést fog követelni. Ha az állam védi a gazdát, védi saját fennállását, sőt azt mondom t. ház, hogy ha a nemzet összes társadalmi osztályai elkorcsosodnának és csak a gazdák maradnának meg, az ország regenerálhatná magát, de ha kivesz a földműves osztály, az östermelők osztálya, nem lesz mód a regenerálásra. És mégis találkoznak emberek, t. ház, oly okos emberek a túloldalon, a kik azt mondják, ha ki is vész az östermelő osztály, megmarad a föld termőképessége és jövedelmezősége. E tekintetben is hivatkoznak Angliára. Erre én hosszabb vitatkozás helyett egy keresztény nemzetgazdával Rotzingerrel válaszolok, ki azt mondja, hogy Anglia mezőgazdasági tekintetben már is függ Észak-Amerikától, és hogy ezen gazdasági függést nemsókára követi majd a politikai függő. A földművelő osztály a legjobban ragaszkodik földjéhez és hazájához, s mivel nagy tényező politikai, vallási s közgazdasági tekintetben, azért a kormánynak érdekében van, hogy a földművelő osztály érdekeit támogassa ; hogy miért nem szereti a kormány a paraszt gazdát, ennek nem tudok más okot adni, mint azt, hogy nem tetszik neki, hogy a paraszt gazda vallásos érzelmű és konzervatív gondolkodású, és hogy úgy vaktában nem tudja őt érdekeinek megvalósítására birni, a mint a múlt választások alkalmával is kiderült, mikor erőszakkal kellett a kormánypárti képviselőjelöltek érdekében a választási urnához vezetni.

Befejezem, t. ház, beszédemet, s csak egy körülményre akarom a t. ház figyelmét kikérni s ez az, hogy gondoskodni kell a kormánynak arról, hogy legyen a földbirtoknak bizonyos minimuma megállapítva, amelyhez ne lehessen nyúlni a végrehajtónak s a hitelezőnek. Egész mások a viszonyok Németországban és Franciaországban s ezért nem botránkozom meg azon, ha ott valamely tőkepezés vagy szédelgő átveszi a földműves birtokát, mert ott a nemzeti vagyon marad. Nálunk azonban mások a viszonyok, nálunk idegen ül be a parasztgazda birtokába, melytől az elfoglalt pozíciót nem lehet többé visszahódítani. Ha ez így tart tovább is, akkor Magyarországnak földrajzi forgalomra kellene törpülnie, mit ne adjon az Isten. A költségvetést részletes tárgyalás alapjául nem fogadom el. (Helyeslés a bal- és szélsőbal padjain.)

Zimándy Ignác beszédéből.

(A. közoktatásügyi miniszter költségvetésének tárgyalásakor, a képviselőház febr. 5-ki ülésében).

T. ház! (Halljuk!) Midőn a ma már csak foszlányaiban, csak romjaiban létező, mert a jelen jogfosztó, jogfeladó kormány által alapjaiban felforgatott, sarkalatos pontjaiban, jelesül a magyar nemzeti hadsereg, pénzügy, kereskedelem és külpolitika tekintetében csúful ki játszott 1867. közjogi kiegyezés megtörtént, egy igen előkelő államférfiú azt a megjegyzést tette: „No, most átadták a magyart az ő legnagyobb ellenségének, t. i. önmagának.” És ezen államférfiú ugyancsak igazat mondott, mert mióta a magyar átvette örökségét, a legnagyobb ellensége sem tehetett volna benne nagyobb kárt, mint ő maga. Rosszul nevelt könnyelmű örökös módjára, erejét meghaladó nagyszabású alakban, fényes pazarlással rendezte be háztartását. És ezen szomorú kö-

rülmény, e megdöbbentő tény azt bizonyítja és azt mutatja, hogy a magyar nemzet jólétének, kulturális fejlődésének egy igen nagy akadálya, mondhatni átka van, a mely a nemzet jellemén vörös fonálként húzódik keresztül. Ez első sorban a páratlan fényűzés és pazarlás viselkedése, s másodsorban pedig az Európában már-már nevetségessé vált önhittség és elbizakodás. Az elsőről nem szólok mert hiszen lett a z itt eléggé és igen sokszor méltatva, megbélyegezve, megkorbácsolva mindakét jellegű ellenzéknek nálamnál ügyesebb és tapasztaltabb szónokai által. De igenis szólok a másodikról, az önhittség és elbizakodottságról, mely a magyar nemzeti élet minden nyilvánulásában, de különösen és túlnyomólag a tanügy terén érvényesíti magát.

Ezen önhittség és elbizakodottság, t. ház, okozta azt, hogy midőn a magyar nemzet az említett 1867-dik közjogi kiegyezés után kissé szabadabban kezdett mozogni, a befolyást és kormányzatot mindenkép magához ragadó modern új-pogány, keresztényellenes talmud-zsidó, szabadkő mives irányú, intranzigens szellemű liberalizmus vette át képzettség, tudományismeretek nélkül. A szakképzett, tudományosan művelt német tanárok, a németek iránti gyűlöletből elmozdítottak, helyökre pedig oly ismeret és szakképzettség nélküli férfiak kerültek, akik képzettségük hiányát, a fiatalságot mindenkép megmételvező szabadelvűsködés golyhóságaival fedezvén, nemcsak megtartották tanügyi állomásaikat, hanem bizonyos finom glacé-keztűs fogások által még nagyobb, magasabb tanügyi állomásokat is küzdöttek ki maguknak a kenyérmezőn, a melyen részben még most is valóságos filoxera vastatrix módjára pusztítanak, különösen az ő folytonos, reformálási viselkedésükkel, a magyar tanügy legnagyobb kárára, legnagyobb hátrányára.

Ezen önhittség és elbizakodás okozta azt is, hogy vallás- és közoktatásügyi minisztériumot alkottak, de amelyet a kereszténység szempontjából általában véve, de különösen a katholicizmus szempontjából tekintve, inkább vallás nélküli, közös iskolás, keresztényellenes minisztériumnak kellene elnevezni.

Az önhittség és elbizakodottság okozta azt is, hogy valamint a liberálisnak s alkotmányosnak gúnyolt, valójában pedig minden valódi keresztény liberalizmust, minden alkotmányosságot, minden polgárjogot, különösen választó polgárjogot lábbal tipró, mert egy szent-endrei választást is verifikálni képes túloldal, (Zaj; Halljuk! Halljuk! balfelől.) továbbá, valamint általában minden modern kultúra, keresztény ellenes liberális honpolgár, (Derűtség jobbfelől.) úgy a t. közoktatásügyi miniszter úr is azt hiszi, hogy minden theoria és praxis között egyedül a nevelés és oktatás az, a melyhez minden ember, különösen minden magyar ember egyáltalában minden tanulás nélkül is ért, holott minden kézművességhez tanulás kívántatik, természetesen kivéve a zsidókat (Halljuk! balfelől), mert ezek Magyarországon államot képeznek az államban, nem kívántatik náluk sem inaskodás, sem legénykedés, sem remekelés; a zsidóknál mondom az nem szükséges, mert ezeknél az iparosaink, földművelő polgáraink elnyomásának kiszípolyozására, tönkretjuttatására csak talmudszerű tudomány is elegendő, – ez az önhittség és elbizakodás mondom okozta azt, hogy a liberálisnak és alkotmányosnak nevezett túloldal, a parlamenti többség, a nagytudományú és szakértő lelépése után épen Trefort Ágoston urat szemelte ki miniszternek, (Éljenzés jobb-

felől) épen úgy (Halljuk! Halljuk!) mint némely bácskai óhitűek szokták tenni a roszt deákokkal, mondván: Jó lesz pópának! (Derűtség a szélső baloldalon Trefort Ágoston miniszter elhagyja a termet. Élénk éljenzés-jobbfelől.) És léve nagy futás Philippi mellől! (Derűtség a szélsőbalon. Zaj) A t. közoktatási miniszter azt mondta tavaly, költségvetésének tárgyalása alkalmával, hogy az emberiség mindig egyforma volt, erkölcsiség: tekintetében sohasem változott és sohasem volt más, mi manapság. A pozsonyiakhoz intézett levelében pedig általános morális, erkölcsi disszolvúciónál panaszkodik. Már t. ház, egyszer azt mondani, hogy az emberiség mindig ugyan egyforma volt erkölcsiség tekintetében és soha sem volt jobb, mint ma, másrészt pedig azt állítani, hogy általános az erkölcsi disszolvúció. nem elvtelenség, nem tájékozatlanság, nem valóságos, talmud zsidó zsbivásár-e ez? Ez t. ház, csakugyan oly elvtelenség, oly tájékozatlanság, oly autokrata elbizakodás, hogy nekem kötelességem kimondani azt, hogy oly párt kötelékében, mely párt az ily elvtelen eljárást nemcsak tűri, nemcsak helyesli, hanem meg is jubilálja, oly párt kötelékében egy önértetes vallásos keresztény embernek, legyen az akár protestáns, akár katolikus, legyen akár egyházi, akár világi, egy perczié sem volna szabad megmaradni. (Derűtség.)

Paedagógiai bűn az, hogy a haza büszkeségét, reményét, a tanulóifjúságot a zsidók kezébe szolgáltadjuk, (Derűtség.) amennyiben megengedjük, hogy keresztény tanáraink közé zsidók is bevessenek. T. ház, a paedagógia összhangozó állítása szerint egyúttal nevelő kell hogy a tanító legyen. A tanítónak a még ártatlan fiút mentorként kell vezetnie, szülői helyét kell pótolnia. Hogy fogja egy keresztény fiú szüleit pótolni oly férfiu, aki talmud zsidó vallásánál fogva mindennap imádkozik nemcsak egyes keresztények, egész keresztény családok, hanem egész keresztény államok megdöntéseért? Hogy fog keresztény fiút nevelni oly férfiu, aki talmudzsidó vallásánál fogva azt a fiút baromnak, tisztátalan állatnak, gojnak tartja, a kinek evőeszközeivel neki nem is szabad ennie. (Derűtség.) T. ház, vegyük a dolgot gyakorlatilag, tekintsünk be iskolákba, hol keresztény tanárok mellett zsidó tanárok is működnek. Nem csak a hittanár, hanem akármelyik keresztény érzelmű és szellemű tanár, teszem, a történet tanára, belépven az iskolába és elérvén azon pontra, a melyben mondatik, hogy Krisztus a történelem központja: oda áll a fiúk elé és azt mondja: „Lássátok fiaim, nemcsak ön dicsóítem a kereszténységet előttetek, nemcsak én mondom talán ezen szavakkal, mint egy jelesünk történelmi munkájában olvastam: A keresztény hit szája lehelletétől eltűnt a magyar nemzet homlokáról az ősi ridegség bélyege, kemény szíve megmésesült és a magyar nemzet fiainak arcuzatán gyönyörű hajnalpírként ragyogott fel az istenség hasonlatossága. Nem ön mondom e szép szavakat, hanem itt vannak Európa auktoritásai, itt van első sorban a protestáns Herder, ki azt mondja: „Kereszténység nélkül nem volna Európában civilizáció.” Itt van Chateaubriand, a ki azt mondja: „A kereszténység művelte a vad Európát.” Itt van Bossuet, a ki azt mondja: „Ha Európa művelt akar maradni, kereszténynek kell maradnia.” Itt van Eötvös, a ki azt mondja: „Egész civilizációnk keresztény és egész civilizációnk alapja is keresztény, és ha áll másrészt az is, hogy minden állam csak azon alapon fejlődhetik tovább, melyen keletkezett: nemzetünknek is kereszténynek kell maradnia.”

Itt van Széchenyi, ki azt mondja: „Csak az evangéliumra és az abban foglalt tanokra támaszkodhatunk, mert azokban több bölcsesség van, mint a Königsbergi filozófiájában.” Ott van Leibnitz protestáns, aki ily című művében „Confessio fidei contra atheistas op. I. p. 5.” azt mondja, hogy: „Mind a jelen, mind a jövő élet fő filozófiája a kereszténység.” Ott van Macaulay: The history of England I. h. 21. l., a ki azt mondja, hogy a kereszténységnek sokkal többet köszön egész Európa civilizációja, mint a hódítók minden művének. Ott van (Közbeszólás a jobboldalról: Jól van! Elég már!)

Ott van Bertrand Sentiments de Napoléon sur le Christianisme, a ki azt mondta Bertrand tábornoknak: „ha ön nem hiszi, hogy a kereszténység többet közreműködött Európa civilizációjára, mint az összes hatalmas hadvezérek, akkor kár volt önt generálisomnak kineveznem.” Ott van a protestáns Hegel, aki azt mondja: „A kereszténység fő sarkpontját képezi a földnek, a melyen forog.” Ott van Kant, ki azt mondja: „Die christlich religiöse Erziehung macht den Menschen weise, tugendhaft und glücklich.” Erre aztán távozik a keresztény vallású tanár és jön a talmud zsidó vallású, aki mint történt, névszerint is tudnám megnevezni az illetőt, (Halljuk!) – oda megy a keresztény tanár szaván épülő ifjúsághoz s azt mondja: „a katolika egyház imádja a szenteket, a kereszténység – szóról szóra történt – behozatala és elfogadása Európára a legnagyobb csapás, a legnagyobb szerencsétlenség az európai népekre nézve.” Vagy: „A kereszténység valóságos ellensége minden kultúrának, minden civilizációnak.” Már t. ház, mi lesz vájjon az ilyen fiatal-ságból, a melyet így tanítanak? Vájjon nem lesz-e ott egyszer azon fiatalság fejében bábeli zűrzavar? Lehet-e aztán csudálkozni, hogy ily tanuló fiúban megszűnik minden hit, s miután hit nélkül lehetetlen jó erkölcs, Chiarigetti, Sir Walter Scott, Cicero s Rousseau szerint. Csoda lehet-e az, hogy az ilyes tanuló ifjak sem keresztények, sem zsidók, sem protestánsok, sem katolikusok. Ha nincs vallás, nincs erkölcs, elpusztul, a minek előjelei máris mutatkoznak, a tanuló ifjúság. Azért helyes volt azon megjegyzés, melyet a közoktatási miniszter úr is tett, hogy a fölbomlás, a disszolúció jelei mindenütt szemlélhetők. Ezen jelenséget a t. miniszter úr okozza, az ő tanrendszerével, a mely az ily nevelést eredményezi, okozta a disszolúciót is, és azután oda megy a választó polgárok elé és panaszodik, hogy az egész országban erkölcsi disszolúció van.

Ezek után csak azt mondom, hogy ilyen pedagógiai botrányok és bűnök mellett a nevelésnek, az oktatásnak igazi főczélja, t. i. az igazi keresztény műveltség, a mely nem a rideg, külső írni, olvasni tudásban, nem a külmezen, nem az elme raffinirozottságában, nem az észnek mindenki kizsákmányolására irányozott talmudszerű képzettségében, nem a szívnek mindenki iránt való talmudszerű közönyében, egyszóval, nem a talmudtanok gyakorlati megvalósításában, hanem az igazi keresztény erkölcsök terjesztésében áll, merőben lehetetlen. Hogy ez így van, mutatja azon körülmény, hogy minden nevelés, minden oktatás dacára a közerkölcsiség mindinkább vadul, és mutatja az a körülmény, hogy az iskola-paloták folytonos szaporítása s emelése dacára a fegyházak és börtönök szaporításának szüksége mind égetőbbé válik. Itt van tehát a modern talmud zsidó, szabadkőműves irányú nevelésnek valódi és egyedüli gyü-

mölce! Itt van az igazságügyminiszteri költségvetésben a fegyházak és börtönök czíme alatt.

T. ház! Nem hallgathatom el a-t, közoktatási miniszter úr nagy érdemeit. Az első érdem az, hogy ő szaporította az úgynevezett liberális rabszolgáit a legműveltebb osztályok, t. i. a tanárokéval, az által, hogy 13 évi miniszterkedése alatt nem vett és nem talált időt arra, hogy az osztrák Organisations-Entwurfot egy magyar nemzeti tanári szolgálati osztályzattal felcserélje. Úgy tett tanáraival, mint a t. belügyminiszter úr az ő tisztviselőivel.

Itt és ott törvényszabály, amely a hivatalnok, a tanár polgári jogait biztosítaná, nincs. És ha a tanárok, a tanárvilág ezt sürgeti, amint sürgette is, mert egy javaslatot be is terjesztett ez iránt, akkor a közoktatásügyi miniszter úr azt mondja, hogy ne féljenek, én barátjuk vagyok, én javukat akarom. De t. képviselőház, minden önérzetes keresztény szellemű komoly tanfőférfi tudja, hogy nem jó ám ilyen úri emberrel, mint az igen t. közoktatásügyi miniszter úr, egy tálból cseresnyét enni; mert csak próbálja meg egyik vagy másik tanár, hogy lelkiismeretének sugallata szerint, meggyőződése szerint szavazzon a választásoknál a kormány ellen, akkor majd lesz ám „quos ego”, majd lesz annak barátja a t. közoktatásügyi miniszter úr, a ki őt aztán felfüggeszti vagy brevi mami elbocsátja.

A másik érdeme a t. miniszter urnák az, hogy ő az egyházi téren, mint egykor első Napóleon, igen ügyesen tudja megváltoztatni az ő hasonszőrű embereit, és azokat aztán promoveálja minden érdem nélkül, úgy hogy ha még hosszabb ideig így jár el az egyházi dignitások kiosztásában, nemsokára a magyar katolikus nép előtt csak azon papnak lesz becsülete, jó neve, tisztelete, kinek semmi egyházi distinctiója nincs.

Valamint tehát itt I. Napóleonként ügyesen meg tudja választani az ő hasonszőrű embereit, úgy a tanügy terén valóságos Bosco módjára – mint a német mondja – im Hanlumdrehen egy sötétenczből (Derülség), egy tudatlan emberből tud ő olyan tanfőférfiút faragni, a ki aztán mindenre képes. A mostani liberalizmusnak és így alkalmasint a t. miniszter urnák is az a nézete, hogy minden szerzetes, a míg szerzetes, míg azon renchez, azon szerzethez, mely őt felnevelte, ápolta, emberré tette, hű marad, addig sötétencz, amint azonban elhagyja szerzetét, akkor mindjárt megérdemli a legkitünőbb tanári állást.

Ezek az érdemei a t. közoktatási miniszter urnák. Érdemei ugyan talmud-zsidó szabadkőműves szempontból, de a kath. anyaszentegyháznak úgy mint a protestáns egyháznak szempontjából tekintve és Ítéelve, ebben nemcsak a katholicizmusra, hanem általában a kereszténységre nézve megmérhetlen veszedelem rejlik.

És ennek daczára tavaly Bende t. képviselő úr oda nyilatkozott, hogy hiszen mindaddig, míg a főpász torok nyugodtak, addig nyugodt ő is. Hát t. képviselőház, hogy az ilyen képviselők, papi képviselők, akik midőn nemcsak a katholicizmusnak, hanem általában a kereszténységnek, a keresztény családok szentélyeinek védelméről van szó, a helyett, hogy legalább némán az igazság mellett és a jog mellett szavaznának, nem tudom miféle mulékony, hiu, sivár földi előny reményében a házból elpárolognak, és aztán megint valahányszor észreveszik, hogy itt az ellenzék padjain vannak egyházi férfiak, a kik a katolikus

és általában a keresztény anyaszentegyházak érdekében bátran mernek fellépni és igazságot védeni, azokat turbulens papoknak nevezik el, mint Jánossy János t. képviselő úr tette; és a kik ilyen bátor lelki papi képviselők ellen azt mondják, mint Rostaházy t. képviselő úr mondta, hogy: „Viszünk ütlegeket Zimándy ellen”, hogy ilyen katolikus papi képviselő urak az általam ma felhozottak után is nyugodtak, azt felfogom s értem, de hogy a kath. főpapokkal érintkezni s azokkal tanácskozni, de hogy nem nyugodtak, hogy nem lehetnek nyugodtak, ezt t. képviselőház, szívem egész mélyében, kath. meggyőződéselem egész hevével érzem; mert ha nyugodtak volnának mindezekre is, a miket itt most is elmondtam, akkor azt kellene mondanom katolikus elv szerint: ubi episcopi, ibi et ecclesia! ha nyugodtak volnának ezek a főpásztorai tehát nyugodt volna az egész magyar katolikus egyház, és ha ez nyugodt volna mindezen inzultusok és invectívákra és igazságtalanságokra, melyek elkövetettek, akkor Deák Ferencz szavaival élve, azt kellene mondanom, hogy azon egyház, a mely magát törvényes, legalj birtokaiból kivetkőztetni, a mely magát minden jogaitól megfosztatni engedi, megérdemli nyomorult sorsát.

Nem fogadom el a költségvetést.

A v i d é k r ő l

Zsidó szemtelenség. – Azon alkalomból, hogy a kalocsai érseki főgymnasiumba a jezsuita atyák a nálok jelentkező zsidó gyerekeket is felvették, ezek jönnek látták felkérni a minisztert, hogy kényszerítse a bíboros-érseket arra, hogy gyermekeik számára vallás-oktatóról is gondoskodjék, e czímen rendes évi fizetést is állapítván meg a rabbinak. Érdemleges felelet erre az lett volna: Csiba! De Trefort az ő kedves zsidainak udvariasan felelte, hogy „zu viel gewagt!”

Az is Kalocsán történt, hogy midőn a városi kath. elemi iskolának az érsek a szép új épületet elkészíttette, a zsidók sem akartak a szokásos hitvány épülettel megelégedni. Építettek is újat, de a „spájczetli”-vel aztán a városnak kedveskedtek. De, mint természetes, – hasztalan.

Bács-Almás, febr. elején. – Valami nagy Geserest nem csinált, midőn a múlt év végén a szomszédos Tataházárol Rubinfelcl Ignác hozzánk költözött kereskedőnek, gondoltuk, hogy ott kiszerepelvén magát, jött ide egy fokkal feljebb a graisz hándlerséghez, melyre feltétlen igényei vannak, lévén a tateleben egy kereskedelmi iskolában „thanár.”

Azonban alig kezdte berendezni boltját, minden szerencsétlenség nélkül egyszerre csak „megbukta magát.” Úgy 12 ezer forintig megy a bukás.

Beszéltek börtönről. No de azt sem mondták valami nagyon fennszóval, hiszen úgy is tudta minden jó lélek, hogy a csaló zsidónak haja szála sem mozdul, hát miért volna nálunk a bold. Rudics báró nagyobb dicsőségére zsidó aljárásbíró, ki a hivatal lelke.

Azonban lakosítást itt nem kaphatván, visszament Tataházára.

A m. kir. államjavak bérhátralékos zsidó bérlői.

(A közlemény vége.)

XVI. Lugos-facseti uradalom.

Klein Samu, Monostori és r.-lunkai italmérési jog. Visszárverés folytán előállott bérkiesés a 2.608/1879. sz. rend. előírva. Hátralékos haszonbér: 1.292 frt 45 kr.

Bakén Márton és társai, M.-szakosi italmérési jog. 1863. VIII./1-től 1865 X./31-ig. Hátralékos haszonbér. 1.652 frt 21 kr.

Spitzer Ármin, Szilhai italmérési jog. 1869. IV./1-től 1871. IX./30-ig. H. h. 2.700 frt.

Klein Károly, Szilhai italmérési jog. 1876. IV./1-től 1878, IX./30-ig. 2.252 frt 31 kr.

XVII. Temes-szent-andrási uradalom.

Deutsch Bertalan, Fönlaki 504 hold földért. 1865.–1867. évre. 9.068 frt 62 kr.

Huber Samu, Kissudai 440 hold földért 1870. -1873. évre. 10.011 frt 52 kr.

Rosenberg József és társa, Masniczai 708610/ - hold földért 1869.–1873. évre. 1.605 frt 52 kr.

Popper és König, Szécsányi 2481300/.... hold földért. 1871.-1891. évre bérkieséssei. 11.105 frt 51 kr.

Popper és König, Szécsányi 501 908/.... hold földért. 1875.–1889. évre bérkieséssel. 40.521 frt 6 kr.

Schulhoff Gyula, Román-szt-mihályi 2123881/.... hold nagybérletért. 1875.–1883. évre bérkieséssel. 8.243 frt 74¹/₂ kr.

Schulhoff Gyula, Román-szt- mihályi 2283686/.... h. nagybérlet 1874.–1879. évre. 56.559 frt 35 kr.

Haasz Sándor, Román-szent-mihályi 120 hold földért. 1877. –1878. évre. 1.263 frt 84 kr.

Kohn Manó, Román-szt-mihályi 562381/.... h. legelő földért. 1858.–1861. évre. 6.204 frt 6 kr.

Bullmann B. Temesvári 42457/... hold földért. 1866.–1868. évre. 1.145 frt 93¹/₂ kr.

Schulhoff Gyula, Román-szent-mihályi gazdasági épületekért. 1870.–1873. évre. 4.800 frt.

Riedl Lipót, Fönlaki italmérési jogért. 1856. évre. 1.023 frt 75 kr.

Kohn József, Knézi italmérési jogért 1863. évre 1.164 frt 66 kr.

Lauer Jakab és társ, Szakáiházi italmérési jogért. 1858.–1859. évre. 1.587 frt 53¹/₂ kr.

Kohn Markusz, Szakáiházi italmérési jogért. 1853-1855. évre. 1.062 frt 60 kr.

XVIII. Rékás-belinczi uradalom.

Lövy Lipót, Belinczi szállomány-földért. 1861. évre. 3.094 frt 50 kr.

Pollák Ede, Belinczi 9701311'... hold földért. 1873.–1885. évre bérkiesés. 22.211 frt 28 kr.

Flesch Vilmos, Budinczi 163800.... hold földért. 1882.–1883. évre. 1.796 frt 79 kr.

Rechnicz Dávid, Hisziási 192 hold földért. 1871.-1872. évre. 1.176 frt 82 kr.

- Deinberg Bernát, Jezvini 81396/.... hold földört. 1884. évre. 4.051 frt 6 kr.
 Lövy Lipót, Susanoveczi 1803857". hold földért. 1860. évre 6.573 frt 39 kr.
 Löffler Albert, Bázosi italmérési jogért. 1849. évre. 1.050 frt.
 Klein Adolf, Bázosi italmérési jogért. 1863.–1865. évre. 2.789 frt 95 kr.
 Brauch Fülöp, Hisziási italmérési jogért 1873.–1875. évre. 1.247 frt.
 Flesch Vilmos, Iktári italmérési jogért. 1881.–1884. évre. bérkieséssel
 1.336 frt 14 kr.
 Veinberg Bernát, Jezvini italmérési jogért. 1883.–1884. évre 1.400 frt.
 Lövy Ignác és Veinberg Mihály, Kiszetői italmérési jogért. 1874. évre
 1.627 frt 4 kr.
 Lövy Lipót, Susanoveczi italmérési jogért. 1862. –1865. évre. 1.670 frt.
 Ruzsner Anna. Susanoveczi italmérési jogért. 1871.–1872 évre. 1.394 frt
 10 kr.
 Juts Lázár. Sustrai italmérési jogért. 1861.–1865. évről. 1.171 frt 30 kr.

XIX. Dentai uradalom.

- Kadelburg Illés és fiai, Dentai, omori, szent-györgyi, berekuczai, dettai
 és spaticzai 6239101/-- hold föld. 1871. aug-tól. 1.054 frt 95 V₂ kr.
 Scheuch C. W. Dentai, nagy-margittai, szt-jánosi és zsóki falvi 8965⁹³³/.
 hold föld. 1870 - 1871. évre. 104.694 frt 17 kr.
 Wiener Zsigmond, Nagy-margittai 879841/... hold földért. 1878. évre.
 2.128 frt 2 kr
 Friedmann Ignác és Adolf, többrendü bérletekört. Biztosítva 17 drb
 1000 frtos látra szóló váltóval. 17.000 frt.
 Schreier József és Berger Adolf, Többrendü bérletekért. Biztosítva 15 drb
 1000 frtos látra szóló váltóval. 15.000 frt.
 Hubert Samu, Vattinai U05¹³⁷⁰/.... hold földért. 1875.–1883. évig bér-
 kieséssel. 99.338 frt 59 kr.
 Kohn Dávid, Nagy-margittai italmérési jogért. 1876.–1877. évre 1403 frt
 82 kr.
 Kohn Dávid, Nagy-margittai italmérési jogért. 1878.–1880. évre. 1.898 frt
 30y₂ kr.
 Menczer Ábrahám és Bernárt, Omori italmérési jogért. 1875.–1877.
 évre. 1.651 frt 25 kr.
 Schönberger Adolf és társ, Zichifalvi ital-mérési jogért. 1856. évre
 1.060 frt 50 kr.
 Parmausche József, Zichifalvi italmérési jogért. 1873. évre. 2.033 frt 19 kr.

XX. Csatádi uradalom.

- Schulhof Gyula, Román szent-mihályi kasznársági épület. 1877. IX./30-tól
 1883. IX./30-ig. 3 090 frt 87½ kr.
 Kohn József és fia, Új-pécsi italmérési jog. 1858. V /1-től 1859. VIII./1-ig.
 6.047 frt 24 kr.
 Kohn Márkus, Dinyési italmérési jog. 1862. 11./1-től 1863. VIII./1-ig.
 1.218 frt 35 kr.

XXI. Szőreghi uradalom.

- Kohn Mihály, Szőreghi „Kis rét” XIV sz. 384699/.... hold 1885. VIII./30-tól
 1886. VIII./30-ig 3.353 frt 64 kr.
 Pollák Sándor, Szőreghi 141 hold. 1865. IV730-tól 1865. X.'31-ig.
 1.148 frt 30 kr.

- Pollák Manó, Szőreghi XV. sz. 25468/.... hold. 1874. X. 1-től 1882-ig. 7.634 frt 40 kr.
- Pfeifer Ignác és Hauer Ágost, Vedresházi IV. sz., nagybórlét 241433/.... hold. 1875. V./1-től 1881. V/1-ig. 15.532 frt 51 kr.
- Schulhoff Gyula, Keglevichházi határban kivágások 163800/.... hold. 1875. X./1-től 1879. VII./1-ig. 6.864 frt 92 kr
- Rosenthal J. W. és Waldner Mór, Szőreghi italmérési jog és 17670/- hold föld 1861.-V./1-től 1862. VIII./1-ig. 2.866 frt.
- Galiczer Márk és társai. Gyálai italmérési jog. 1858. XI/1-től 1859. VIII./1-ig. 1.055 frt 25 kr.
- Kohn Ignác, Gyálai italmérési jog és 16733/.... hold föld. 1874. I. től 1875. L/1-ig. 1.394 frt 54 kr.
- Eosenzweig József, Ó-bessenyoői italmérési jog. 1862. V./1-től 1862. VIII./1-ig. 1.450 frt 58 kr.
- Rosenzweig József, Bolgártelepi italmérési jog. 1860. XI./1-től 1862. X./3Mg. 1.172 frt 16 kr.

XXII. Nagy-becskerekai uradalom.

- Deutsch Ignác, 32. sz. „Deoniczai” nevű 50600/... hold 1863. XI./1-től 1866. V./1-ig. 1.082 frt 12½ kr.
- Kohn Jakab, 57. sz. „Deoniczai” nevű 47069/... hold. 1874. X./1-től 1878. X./1-ig. 1.005 frt 9372 kr.

XXIIT. Kula-ó-becsei uradalom

- Schwind Jakab, 196977/.... hold pettani II kisbérlet 3. dűlő. 1874. X./1-től 18:5. IV. 1-ig. 2.437 frt 19 kr.
- Hoffmann József, 4051385/- hold bélai I. nagybérlet. 1875. X./1-től 1876. VII./1-ig. 3.451 frt 86 kr.
- Thoman Jakab, 3161500/.... hold bélai VI., nagy bérlet. 1878. IV./1-től 1878. VII./1-ig. 1.464 frt 22 kr.
- Schwind Jakab, 115 hold bélai I. kisbérlet. IV. dűlőből 60 hold föld. 1877. IV/1-től 1878. IV/1-ig. 1.511 frt 53 kr.
- Hoffmann József, 544485/.... hold kis-kéri legelőföld. 1877.IV./24. 3.412 frt 52 kr.
- Kohn Ignác, 4541628/.... hold pivniczai III. nagybérlet. 1882 IV./1-től 1882. VII./1-ig. 893 frt 35 kr. 1.786 frt 70 kr.
- Karch József, 454454/.... hold pivniczai III. nagybérlet. 1884 IV./1-től 1884. X./1-ig. 3 816 frt 3 kr.
- Kohn Salamon, 1911624/.... hold pivniczai maradvány föld. 1858.–1859. év 1.910 frt 87½kr.
- Kohn Fülöp és Kohn Júlia. Az összes keresztúri bérletei után. 1884. I./1-től 1887. L/1-ig. 11.632 frt 44 kr

XXIV. Kis-sztapári uradalom.

- Löbl Illés örökösei és Schwarz József, 6421380/.... hold ó-szivaczi föld 1879. és 1881. évről. 3.099 frt 54 kr.
- Löbl Illés örökösei, 8511297/.... hold ó-szivaczi föld. 1879. és 1881. évről. 8 313 frt 96 kr.
- Schwarz József, 2941178/.... hold kis-sztapári föld. 1879. és 1881. évről. 1.246 frt 48 kr.

Löbl Illés örökösei. 716400/.... hold bresztováci föld 1879. és 1881. évről. 6.324 frt 66 kr.

Löbl Jakab 7621142/-. hold ó-sztapári föld. 1879. és 1881. évről. 5 977 frt 88 kr,

Hippich Jakab és társai, Csonoplai italmérési jog. 1876. X/1-től 1877. X./1-ig. 3.056 frt 65 kr.

XXV. Apatin-baracscai uradalom.

Spitzer Károly és Spitzer Simon, 12681538/.... baracscai föld. 1876. VII./1. 3.319 frt 46½ kr.

Mik a legközelebbi céljaink?*)

A legközelebbi célok nem határozhatók meg a nélkül, hogy a *legtávolabbi* célok is ne lebegjenek szemeink előtt. Mozgalunk végcélja pedig summa summarum: *a zsidóbajnak kiküszöbölése a népek életéből.*

Hogy ez a faj, bármely név vagy köpönyeg alatt lépjen is fel, a népek és államok feloszlását idézi elő, az a történelem által eléggé beigazolt tény. Kiküszöbölése tehát egyszerűen *önfenntartási kötelesség az államra nézve.* E kiküszöbölésre a legrövidebb úton kell törekedni,

Egy oly erkölcsileg egészséges és szellemileg képes kormánytól, mint a mienk (már t. i. értve: a *német* kormányt Szerk.) föltehető, hogy a cselt öntudatosan szem előtt tartja. E kormány azonban nyilván nem bír ezen irányban haladni mindaddig, a míg a nép nagy tömege mai tudatlanságában és elvakultságában, a kormány e részbeni rendszabályai ellenében a legdühöttebb oppozíciót fejtené ki.

A zsidó uralom elhárítása és a zsidó nemzet elszigetelése törvényes úton, a nemzet többségének beleegyezése nélkül el nem érhető.

A főcél tehát az lesz: megnyerni a népet a nemzet ezen öntisztítási lépése részére, és ez csak a népnek, a zsidóság lényege fölött való *felvilágosítása* által történhetik.

(Vége a jövő füzetben.)

*) E jeles cikket a jelenlegi német antiszemita írók egyik legjelentékenyebbjének, *Frey Tamás*-nak füzeteiből vesszük át.

